

Potilas
Vakuutus
keskus

Osavuosi- raportti 2023



Potilaiden ja terveydenhuollon ammattilaisten turvana

Potilasvakuutuskeskus (PVK) käsittelee kaikki Suomessa annettua terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat potilasvahinkoilmoitukset. PVK ratkaisee potilasvahinkoja koskevan lainsäädännön perusteella, onko kyseessä korvattava potilasvahinko, ja maksaa korvaukseen oikeutetulle lain mukaiset korvaukset. PVK toimii potilaiden ja terveydenhuollon ammattilaisten turvana ja tuottaa potilasvahingoista tietoa terveydenhuollon ja vakuutusyhtiöiden toiminnan sekä potilasturvallisuustyön tueksi. Keskuksen jäseniä ovat kaikki Suomessa potilasvakuutuksia myöntävät vakuutusyhtiöt.

Lyhyesti

Potilasvakuutuskeskuksen osavuosisiraportti 1/2023 sisältää potilasvahinkotilastot tammi–kesäkuulta 2023.

Alkuvuoden tilastot eivät tarjoa suuria yllätyksiä. Uusia vahinkoilmoituksia tehtiin 4 618, eli likimain sama määrä kuin vuonna 2022 vastaavana ajanjaksona (4 594). Vahinkoilmoitusten määrä näyttäisikin koronapandemian jälkeen nyt vakiintuneen 9 200–9 400 tapauksen vuositasolle.

Potilasvakuutuskeskus on aktiivisesti pyrkinyt lyhentämään vahinkoasioiden ratkaisemiseen kuluvaan aikaan, mikä näkyy alkuvuonna annettujen ratkaisujen määrässä. Vahingon korvattavuudesta annettiin 5 380 ratkaisua, eli 1 189 ratkaisua enemmän kuin vuotta aiemmin (4 191).

Jonkin laissa säädetyistä korvauserusteista arvioitiin täyttyvän noin joka neljännessä (24,3 %) ratkaistuista tapauksista. Korvauksenhakijoista 28 % sai myönteisen ratkaisun vähintään yhden ilmoittamansa tapauksen osalta.

Potilasvahinkoja korvattiin alkuvuoden aikana yhteensä 1 251, ja yli yhdeksän kymmenestä (94 %) korvatuista vahingoista oli ns. hoitovahinkoja. Niissä korvauserusteena on, että kokenut terveydenhuollon ammattihenkilö olisi menetellyt tilanteessa toisin, ja siten välttänyt vahingon.

Vahingonkorvauksia maksettiin alkuvuonna yhteensä 13,7 miljoonaa euroa, ja koko potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä 21,2 miljoonaa euroa. Kustannukset yhteiskunnalle ja vaikutukset vahinkoa kärsineille ovat luonnollisestikin olleet vielä paljon tätä suuremmat. Valtaosa näistä kustannuksista ja potilasvahinkojen muista seurauksista olisi ollut potilaan hoidossa toisin toimien vältettävissä.

Terveyden- ja sairaanhoitoon liittyy aina riskejä. On selvää, että myös virheitä ja vahinkoja sattuu kaikille, eikä ammattitaitoisin ja kokeneinakaan ammattilainen voi niitä täysin välttää. Vahingoista kuitenkin voi ja pitää ottaa opiksi. Potilasvahinkojen avoin, syyllistämätön ja systemaattinen käsittely terveydenhuollon toimintayksikössä on syytä ottaa osaksi jokaisen toimintayksikön laatu- ja potilasturvallisuustyötä, jotta vältettävissä olevat virheet voidaan jatkossa välttää.

Helsingissä elokuussa 2023

Minna Plit-Turunen

Johtaja Potilasvakuutuskeskus

Alkuvuosi 2023 lukuina

Kesäkuun loppuun mennessä rekisteröitiin

4 618

uutta tapausta ja annettiin yhteensä

5 380

ratkaisua vahingon korvattavuudesta

28 %

porvauksenhakijoista sai myönteisen ratkaisun vähintään yhden ilmoittamansa tapauksen osalta.

Vahingonkorvauksia maksettiin yhteensä

13,7

miljoonaa.

Potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä

21,2

miljoonaa.

Sisällysluettelo

| | |
|---|---|
| 1. Ilmoitetut potilasvahingot | 4 |
| 2. Ratkaistut tapaukset ja korvattavat potilasvahingot | 5 |
| 3. Potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset ja maksetut vahingonkorvaukset korvauslajeittain 1.1.–30.6.2023 | 7 |

Näin luet raportin lukuja

Vahinkotilastot perustuvat tarkastelujakson aikana ilmoitettuihin, rekisteröityihin ja ratkaistuihin tapauksiin. Koska tilastot täydentyvät korvauskäsittelyn aikana, voi aiempien vuosien luvuissa esiintyä pieniä poikkeamia aiempien vuosiraporttien lukuihin verrattuna.

Ilmoitetut potilasvahingot

- Yksi vahinkoilmoitus voi koskea useaa eri hoitopaikkaa. Vakuutusteknisistä syistä nämä rekisteröidään hoitotahoittain eri vahinkoilmoituksiksi. Tarkastelujaksolla vahinkoilmoitus kohdistui keskimäärin 1,25 hoitopaikkaan.
- Joskus vasta vahinkoasian käsittelyn yhteydessä huomataan, että asia on syytä tutkia ilmoitettua laajemmin. Sen vuoksi ilmoitettujen tapausten määrä voi käsittelyn edetessä kasvaa, ja uusia tapauksia voidaan rekisteröidä aiemmillekin vahinkovuosille. Esimerkiksi tätä osavuosiraporttia koottaessa vuodelle 2022 rekisteröityjen vahinkoilmoitusten määrä on 9 398, kun se vuoden 2022 vuosiraportissa oli 9 241.

Ratkaistut tapaukset ja korvattavat potilasvahingot

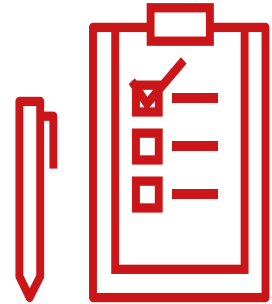
- Korvausta potilasvakuutuksesta voi hakea kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinkoa kärsinyt sai tiedon vahingosta. Vuonna 2023 ratkaistu vahinko voi siis olla sattunut jo useita vuosia aiemmin. Tammi–kesäkuussa 2023 ratkaistuista tapauksista vain reilut 7 % oli ilmoitettu vuonna 2023.
- Jos potilaan ilmoittama vahinkokokonaisuus koskee kahta eri hoitopaikkaa, joista vain toisen osalta todetaan potilasvahingon tapahtuneen, tilastoituu asia sekä evätyksi että korvattavaksi tapaukseksi.

1. Ilmoitetut potilasvahingot

Potilasvahinkoilmoitusten määrä on koronapandemian aiheuttaman laskun jälkeen vakiintunut 9 200–9 400 ilmoituksen vuositasolle. Kuluvan vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden aikana vahinkoilmoituksia tehtiin keskimäärin 770 kpl kuukaudessa, eli likimain sama määrä kuin vuonna 2022 vastaavana ajanjaksona (766 kpl/kk).

Potilasvahinkoilmoitusten määrä seuraa yleensä hoitokontaktien ja terveydenhuollon toimenpiteiden määriä: mitä enemmän hoitokontakteja on ja mitä enemmän toimenpiteitä tehdään, sitä enemmän on myös potentiaalisia vahinkotapahtumia. Muutokset terveydenhuollossa näkyvät potilasvahinkoilmoituksissa kuitenkin osittain viiveellä, sillä aikaa vahinkoilmoituksen tekemiseen on pääsääntöisesti kolme vuotta siitä, kun korvauksenhakija sai tietää vahingosta. Myös tilastoja luettaessa on muistettava, että tietyinä vuonna saapuneet ilmoitukset eivät koske pelkästään kyseisenä vuonna annettua hoitoa

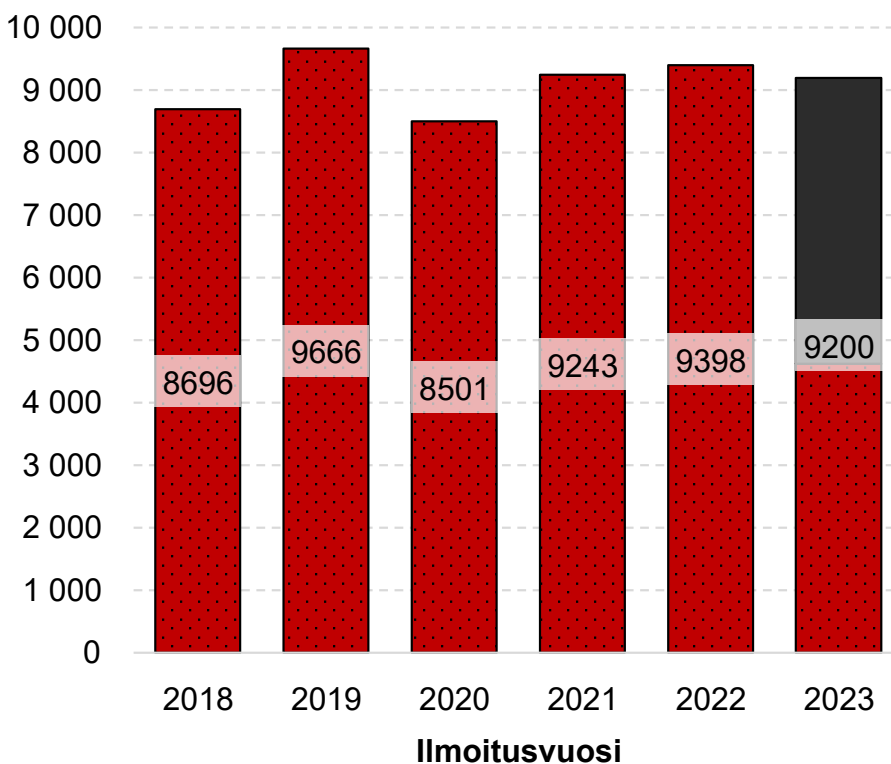
Tammi–kesäkuussa tehtiin keskimäärin 770 potilasvahinkoilmoitusta kuukaudessa.



Kuva 1. Ilmoitetut potilasvahingot 2018–2023

[Graafin tietosisältö](#)

Lukumäärä



■ Arvio loppuvuoden aikana saapuvista vahinkoilmoituksista

■ Saapuneet vahinkoilmoitukset

Vahinkoilmoituksia likimain sama määrä kuin vuonna 2022

Potilasvahinkoilmoitusten määrä on koronapandemian jälkeen vakiintunut 9 200–9 400 tapauksen vuositasolle.

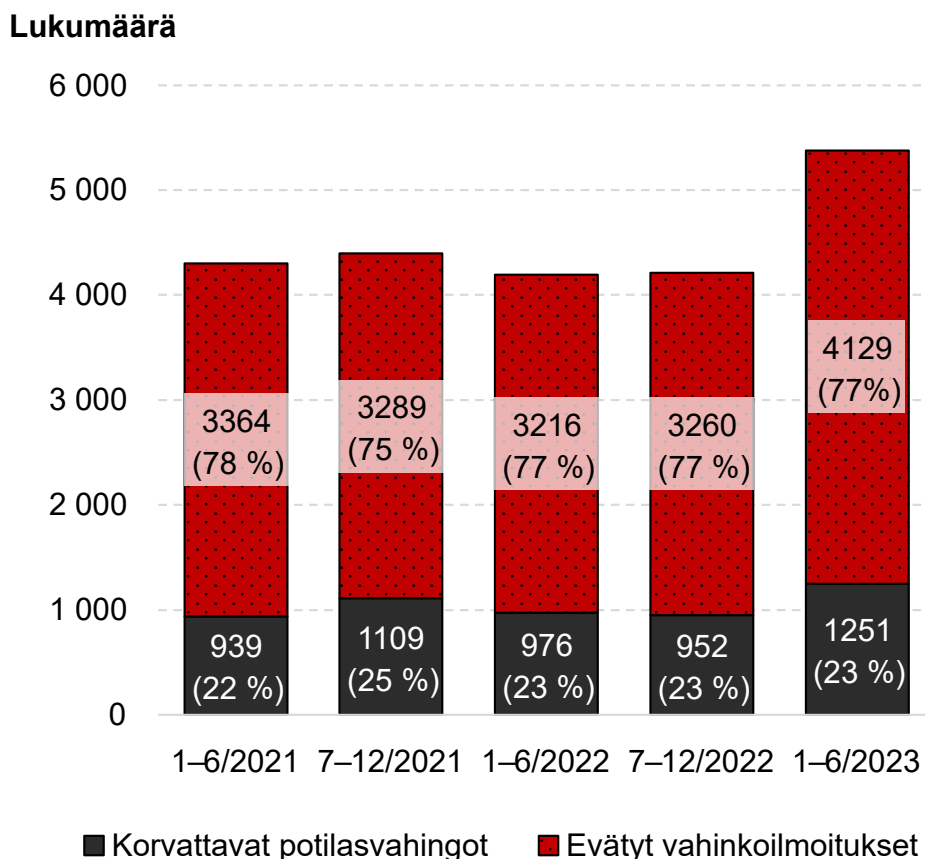
2. Ratkaistut tapaukset ja korvattavat potilasvahingot

Ajalla 1.1.–30.6.2023 ratkaistiin 5 380 ilmoitettua tapausta. Ratkaistuista tapauksista korvattaviksi arvioitiin 1251 eli 23,3 %. Lisäksi 58 tapauksessa korvausperusteen arvioitiin täyttyvän, mutta vahinko oli niin vähäinen, ettei korvausta tullut maksettavaksi. Reilu neljännos (27,9 %) korvauksenhakijoista sai myönteisen ratkaisun vähintään yhden ilmoittamansa tapauksen osalta.

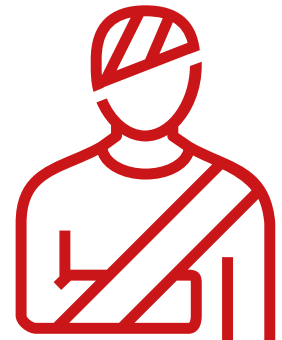
Korvattavista vahingoista ylivoimaisesti suurin osa (tarkastelujaksolla 94 %) on ns. hoitovahinkoja. Niissä korvausperuste on, että kokenut terveydenhuollon ammattihenkilö olisi menetellyt tilanteessa toisin ja siten välttänyt vahingon. Toiseksi eniten sattuu infektiovahinkoja (tarkastelujaksolla 4,6 %).

Hylkäävissä ratkaisuissa perusteluna oli useimmin se, ettei ilmoitetun haitallisen seurauksen katsottu johtuneen annetusta hoidosta. Jos syy-yhteys todettiin, hylkäyksen perusteena oli useimmin, ettei vahinko olisi ollut toisin toimien vältettävissä. Syynä saattoi olla myös se, että infektio oli sellainen, joka potilaan piti sietää lääketieteellisesti perusteltuun hoitoon liittyvänä riskinä.

Kuva 2. Vuosina 2021–2023 ratkaistut potilasvahinkoilmoitukset
[Graafin tietosisältö](#)



Korvattavista vahingoista yli yhdeksän kymmenestä oli hoitovahinkoja, jotka olisi tullut välttää.



Joka neljäs sai korvauksia

Korvausperuste täyttyi 24,3 %:ssa tapauksista (sisältää ns. vähäiset vahingot).

Reilu neljännos korvauksenhakijoista (27,9 %) sai korvausta vähintään yhden ilmoittamansa tapauksen osalta.

**Vuosina 2021–2023 ratkaistut potilasvahinkoilmoitukset
ratkaisuvuoden mukaan**

| Korvausratkaisu | 2021 | 2022 | 1-6/2022 | 1-6/2023 |
|------------------------------------|--------------|--------------|-----------------|-----------------|
| Korvattavat potilasvahingot | | | | |
| Hoitovahingot | 1 893 | 1 799 | 906 | 1 177 |
| Laitevahingot | 11 | 6 | 3 | 8 |
| Infektiovahingot | 109 | 99 | 57 | 57 |
| Tapaturmavahingot | 19 | 10 | 4 | 6 |
| Lääkkeen toimittamisvahingot | 3 | 2 | 1 | 1 |
| Kohtuuttomat vahingot | 13 | 12 | 5 | 2 |
| Yhteensä | 2 048 | 1 928 | 976 | 1 251 |
| Vähäiset potilasvahingot | | | | |
| | 88 | 88 | 51 | 58 |
| Ei potilasvahinkoa | | | | |
| Ei vältettävissä tai siedettävä | 2205 | 2121 | 1069 | 1261 |
| Muu epäämisperuste | 4360 | 4267 | 2096 | 2810 |
| Yhteensä | 6 565 | 6 388 | 3 165 | 4 071 |
| Yhteensä | 8 701 | 8 404 | 4 192 | 5 380 |

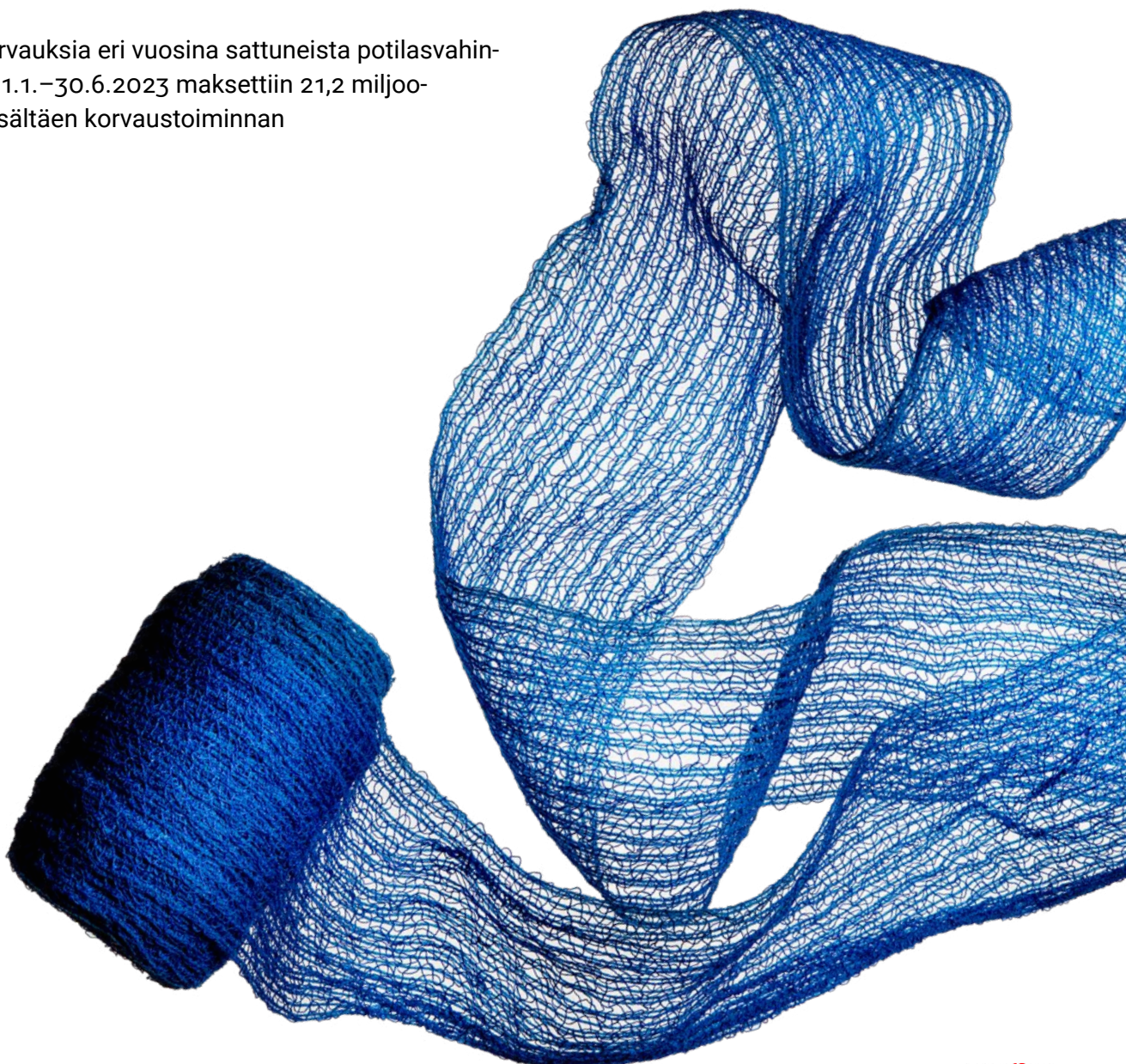
| Suhteelliset osuudet | 2021 | 2022 | 1-6/2022 | 1-6/2023 |
|--------------------------------------|-------------|-------------|-----------------|-----------------|
| Ratkaistut vahinkoilmoitukset | | | | |
| Korvattavat potilasvahingot | 23,5 % | 22,9 % | 23,3 % | 23,3 % |
| Vähäiset potilasvahingot | 1,0 % | 1,0 % | 1,2 % | 1,1 % |
| Ei potilasvahinkoa | 75,5 % | 76,1 % | 75,5 % | 75,6 % |
| Korvattavat potilasvahingot | | | | |
| Hoitovahingot | 92,5 % | 93,4 % | 92,9 % | 94,0 % |
| Infektiovahingot | 5,3 % | 5,1 % | 5,8 % | 4,6 % |
| Tapaturmavahingot | 0,9 % | 0,5 % | 0,4 % | 0,5 % |
| Muut vahingot | 1,3 % | 1,0 % | 0,9 % | 0,9 % |
| Ei potilasvahinkoa | | | | |
| Ei vältettävissä tai siedettävä | 33,6 % | 33,2 % | 33,8 % | 31,0 % |
| Muu epäämisperuste | 66,4 % | 66,8 % | 66,2 % | 69,0 % |

3. Potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset ja maksetut vahingonkorvaukset korvauslajeittain 1.1.–30.6.2023

Potilasvakuutuksesta maksettavat korvaukset määräytyvät potilasvakuutuslainsäädännön ja vahingonkorvauslain säännösten mukaan. Korvausten arvioinnissa otetaan huomioon myös liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan (Liipo, aik. potilasvahinkolautakunta) ratkaisukäytäntö ja soveltuvin osin noudatetaan liikennevakuutuksen korvausohjeita.

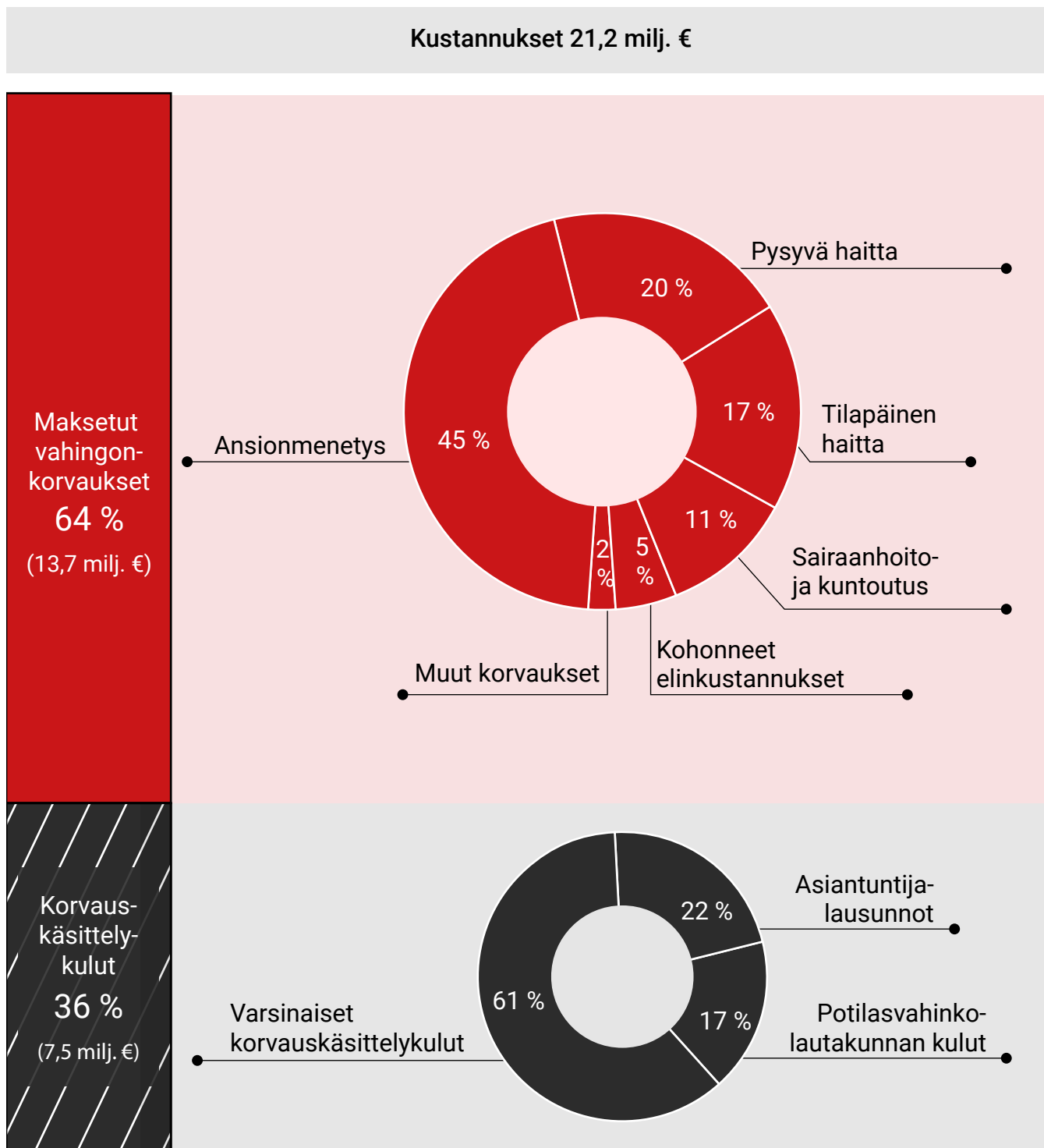
Alkuvuonna 2023 suurin yksittäinen korvauslaji 45 %:n osuudella oli ansionmenetykskorvaus. Reilun kolmanneksen korvauksista muodostivat ns. aineettoman vahingon eli tilapäisen ja pysyvän haitan korvaukset. Viidennes korvauksista oli sairaanhoitokulujen ja muiden kustannusten korvauksia.

Yhteensä korvauksia eri vuosina sattuneista potilasvahingoista ajalla 1.1.–30.6.2023 maksettiin 21,2 miljoonaa euroa sisältäen korvaustoiminnan hoitokulut.



Kuva 3: Potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset ja maksetut vahingonkorvaukset korvauslajeittain 1.1.–30.6.2023

[Graafin tietosisältö](#)





Potilas
Vakuutus
keskus

Yhteydenotot

Potilasvakuutuskeskus
Itämerenkatu 11-13
00180 HELSINKI
p. 040 450 4700 (viestintä)
www.pvk.fi

6.9.2023

Tietoja lainattaessa
lähde on mainittava.